

Treball final de figura humana

Procés de creació

Clara Pedrós Rodríguez
clpedror42@alumnes.ub.edu
Niub: 20969491

Taller de creació I 1A
Curs: 2025-2026

Professor: Jaume Fortuny-Agramunt

ÍNDEX

Punt de partida	3
Llibres i teoria	4
Estudis de moviment, musculatura	6
Primers esborranys definitius.	11
Imatge final del projecte	14
Referents.....	15
René Magritte	15
Leonardo Da Vinci.....	16
Matthias Kreher	17
Niklas Asker	17
Joaquín Sorolla	18
Joseph Beuys.....	18
Fonts referencials	19

Punt de partida

El procés de dibuix de la figura humana ha estat un procés marcat per l'experimentació constant i per una dinàmica de prova i error. En un primer moment vaig partir d'uns referents molt concrets, tot i que amb el temps m'he acabat allunyant força d'aquests.

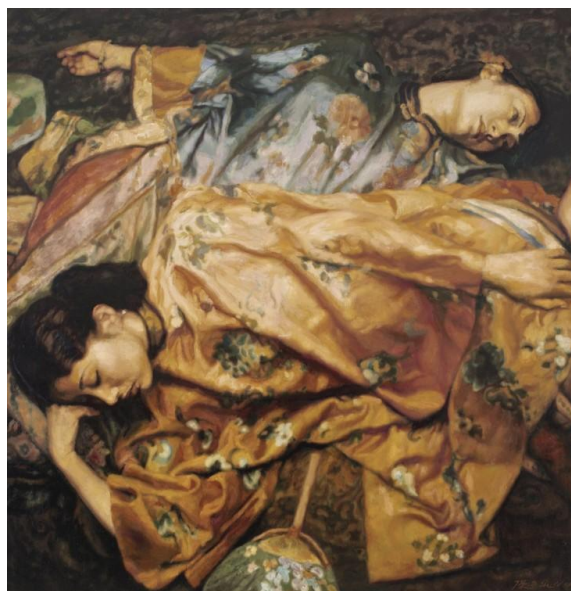
La primera aproximació amb què volia encarar la figura humana estava basada en la representació de figures orientals, influenciat principalment per l'artista xinès Chen Yifei. El vaig descobrir gairebé per casualitat durant un viatge a la Xina, on vaig visitar una exposició dedicada als grans mestres de la pintura occidental. Allà hi havia obres com *Les espigolaires* de Jean-François Millet, peces de Paul Gauguin relacionades amb les noies de Tahití, o fins i tot *L'habitació vermella* de Vincent van Gogh.

En un dels pisos superiors de l'espai expositiu vaig descobrir l'obra de Chen Yifei, un artista del qual no havia sentit parlar mai, però que em va impactar profundament. El que més em va atraure va ser la manera tan "occidental" de pintar, combinada amb una iconografia plenament oriental: dones xineses amb vestits tradicionals o figures mongoles immerses en paisatges nevats i atmosferes molt evocadores.

A partir d'aquí va sorgir la meua primera idea per al projecte. Em seduïa especialment la manera com representava els plecs de la roba i la relació entre el cos i el teixit. Per això, inicialment tenia molt clar que les figures humanes del meu treball també incorporarien roba, ja que considerava que aquesta podia aportar moviment, volum i expressivitat a la composició.

Il·lustració 1 *Reclining Women with Fan*. Nota. Obra de Chen Yifei (1996). Imatge obtinguda de:
<https://www.chenyifei.org/works/1990-2000>

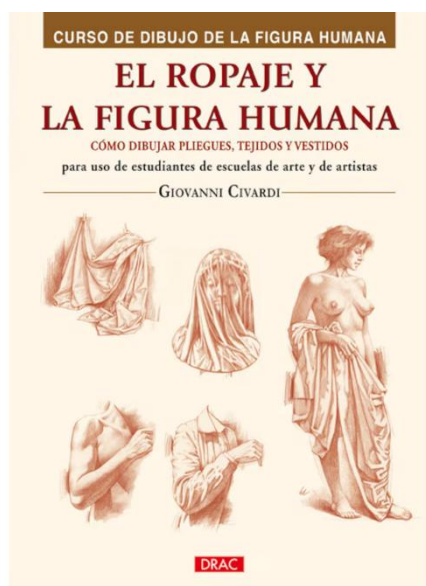

Il·lustració 2 *Maids of Honor*. Nota. Obra de Chen Yifei (1998). Imatge obtinguda de:
<https://www.chenyifei.org/works/1990-2000>

Llibres i teoria

Com que fins aquell moment només havíem treballat amb models nus, em va semblar una bona oportunitat per aprofundir en un aspecte diferent de la figura humana i ampliar els meus coneixements. A partir d'això vaig preguntar al professor Jaume si coneixia algun llibre de referència per dibuixar els draps i que pogués trobar a la biblioteca, ja que n'havia buscat tant físicament com digitalment al CRAI i no havia trobat gaire material específic. Finalment, seguint una recomanació seva, vaig acabar comprant-me un llibre especialitzat.

A partir d'aquí em vaig centrar especialment en l'estudi dels plecs, la roba i la manera com funcionen les teles sobre el cos humà. Va ser un procés molt d'observació i anàlisi, intentant entendre com el pes, la tensió i el moviment afecten les formes del teixit. Aquest aprenentatge no només em va servir a nivell personal, sinó que, juntament amb una companya, vam decidir preparar una classe per compartir amb la resta del grup tota la teoria i els procediments de dibuix de roba que havíem après durant el procés.

Il·lustració 3 Llibre de referència de teles i draps. Nota. Civardi, G. (2015). El ropaje y la figura humana

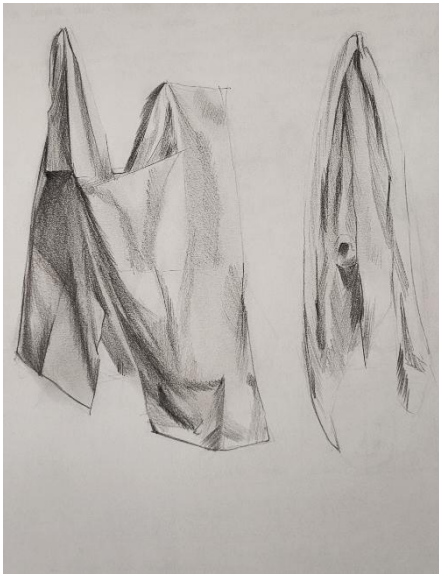
Il·lustració 4 Imatge pròpia

Il·lustració 5 Imatge pròpia

Il·lustració 6 Imatge pròpia

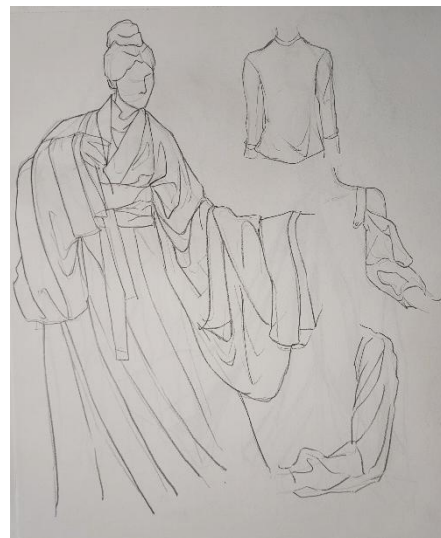
Il·lustració 6 Imatge pròpia

Il·lustració 7 Imatge pròpia

Il·lustració 8 Imatge pròpia

Il·lustració 9 Imatge pròpia

Il·lustració 10 Imatge pròpia

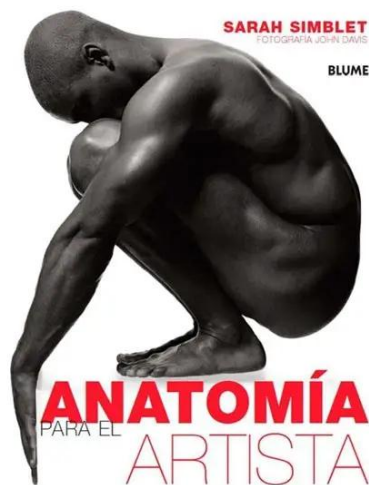
Estudis de moviment, musculatura

Més endavant vaig començar a interessar-me especialment per la musculatura arran d'algunes explicacions del professor a classe. Recordo que ens parlava de parts concretes del cos, com ara el deltoide, i molts de nosaltres no sabíem exactament identificar-lo. A partir d'aquí ens va insistir en la importància de conèixer l'anatomia i la musculatura per entendre realment la construcció del cos humà i poder arribar a dibuixar-lo de memòria. Aquella mateixa tarda vaig anar a la biblioteca a buscar llibres d'anatomia artística per començar a estudiar els músculs de manera més seriosa.

Aquest interès es va intensificar especialment durant una sessió amb model negre. El model tenia una constitució molt atlètica i, per la postura que adoptava, se li marcaven molt els bessons i altres grups musculars. Això em va despertar encara més la curiositat per observar cossos en tensió i en moviment, i vaig començar a buscar atletes i esportistes com a objectes d'estudi.

A partir d'aquí també em vaig començar a interessar per disciplines artístiques vinculades al moviment, com el ballet, la gimnàstica rítmica o el patinatge, ja que em permetien observar la figura humana en acció i entendre millor les línies de força, l'equilibri i les tensions corporals. En una de les classes, el professor va comentar que el nostre propi cos també és una eina d'aprenentatge, perquè ens permet identificar físicament on es genera la tensió en cada moviment.

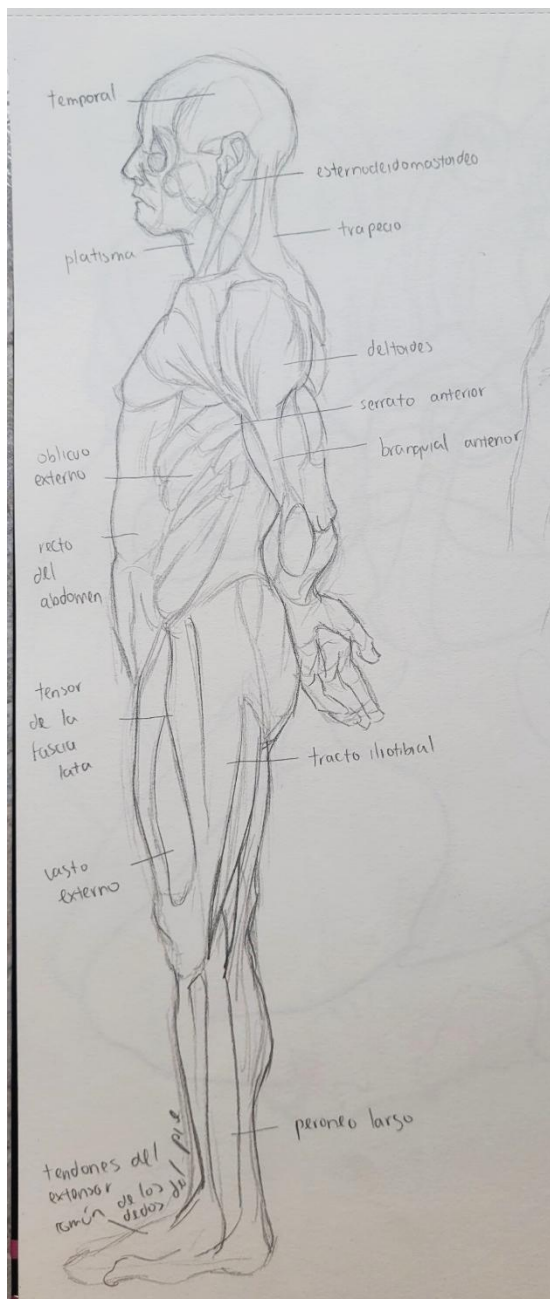
Per això, com a ex patinadora artística sobre rodes, vaig decidir tornar a patinar com a part del procés de recerca del projecte. Va ser una experiència molt intensa, perquè des del confinament que no practicava i em vaig arribar a caure moltes vegades, però al mateix temps va resultar molt enriquidora. Em va permetre reconnectar amb sensacions corporals que havia oblidat i entendre millor el moviment des de dins. En aquell moment el projecte ja havia evolucionat considerablement: ara volia representar figures asiàtiques en moviment i, alhora, continuar explorant la relació entre el cos, la roba i el gest.

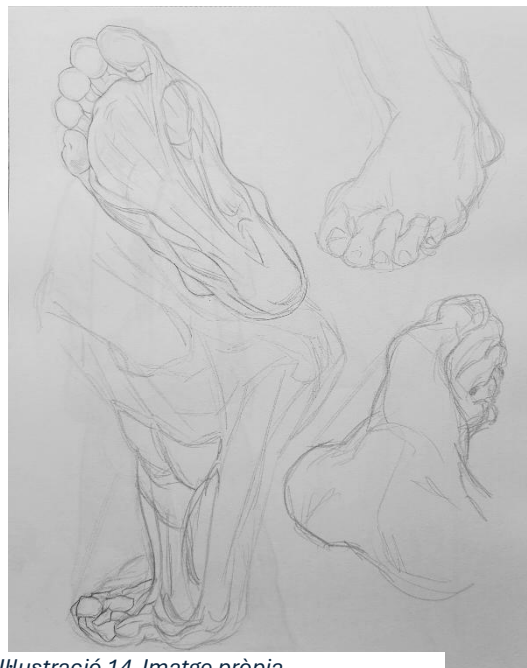
Il·lustració 11 Llibre de referència de figura humana. Nota. Obra de Simblet, S. (2011) Imatge obtinguda de: <https://tienda.notodoanimacion.es/libros-de-dibujo/anatomia-para-el-artista-sarah-simblet/>

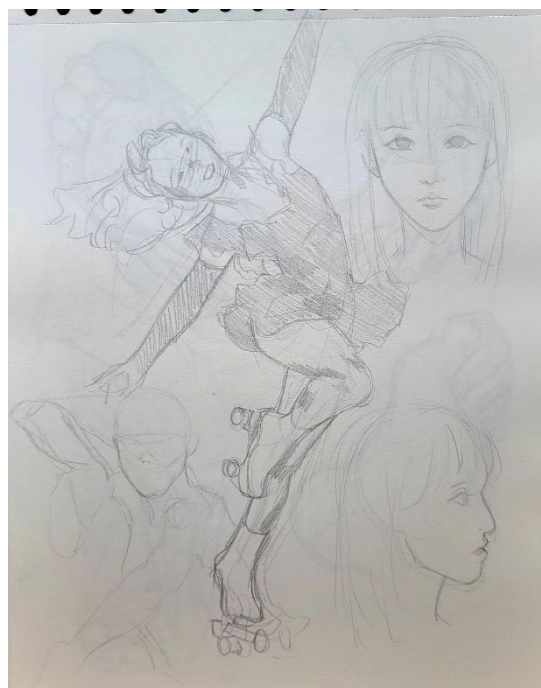
Il·lustració 12 Llibre de referència de figura humana en moviment. Nota. Lolli, A., Zocchetto, M., & Peretti, R. (2019). Struttura uomo in movimento. Manuale di anatomia artistica.

Il·lustració 13 Imatge pròpia

Il·lustració 14 Imatge pròpia

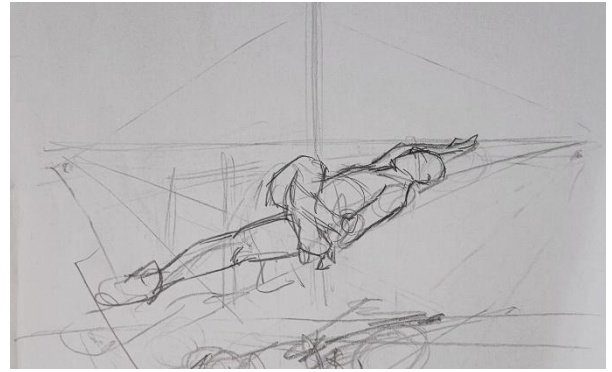
Il·lustració 15 Imatge pròpia

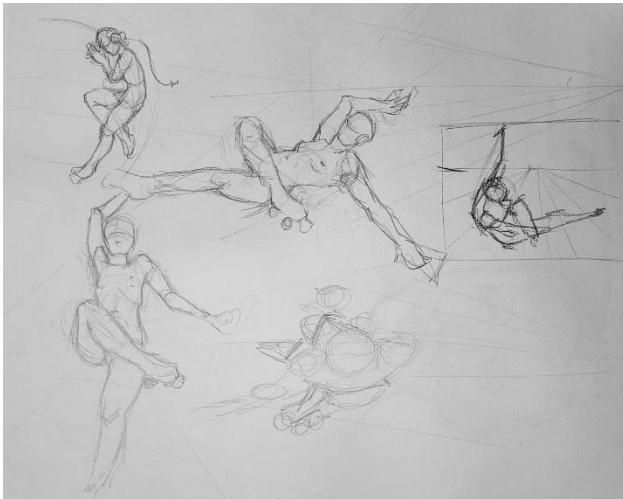
Il·lustració 16 Imatge pròpia

Il·lustració 17 Pose de referència. Nota. Club Patín Wimpi (2019) Imatge obtinguda de: [Casalarreina acoge este sábado la I Wimpi Cup de patinaje artístico sobre ruedas](#)

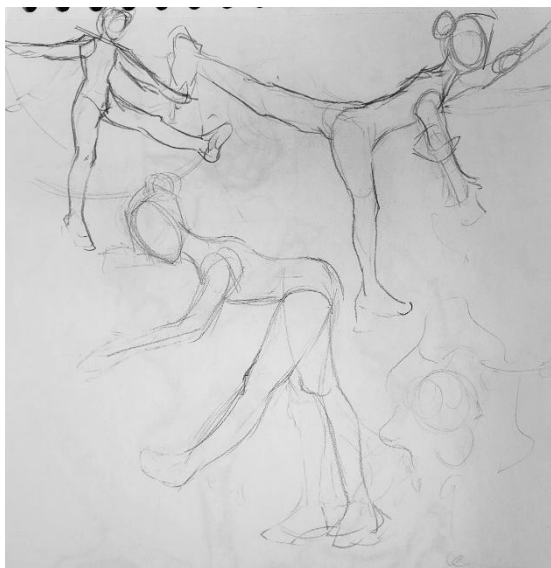
Il·lustració 18 Imatge pròpia

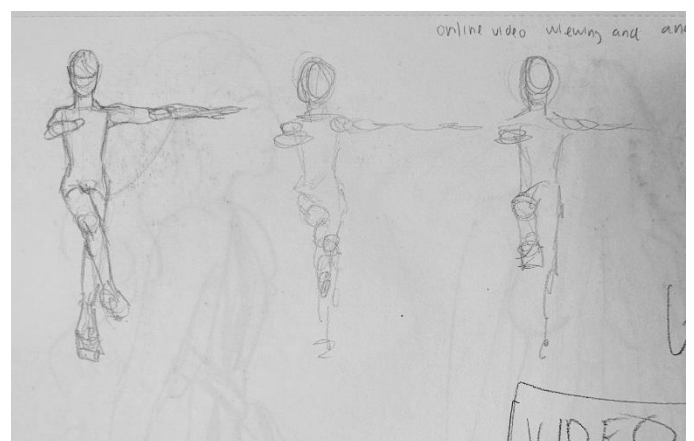
Il·lustració 19 Imatge pròpia

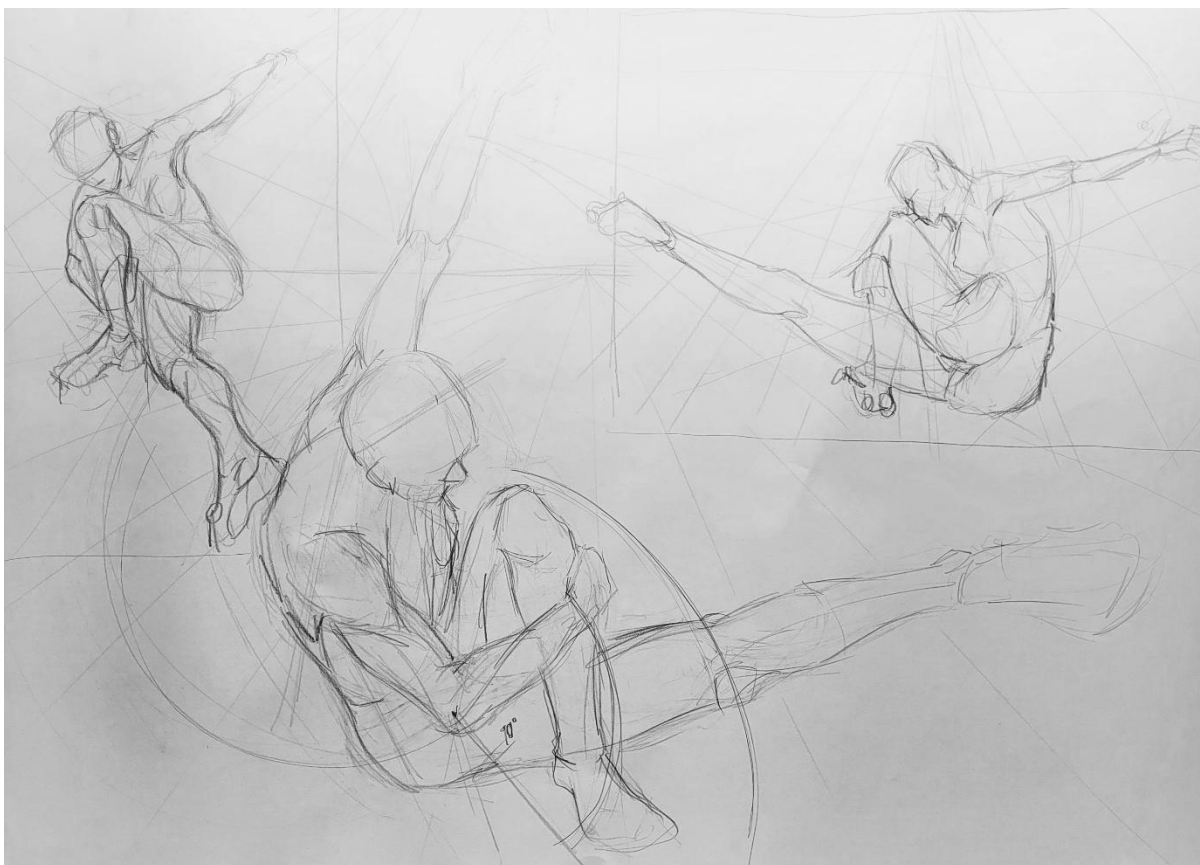
Il·lustració 20 Imatge pròpia

Il·lustració 21 Imatge pròpia

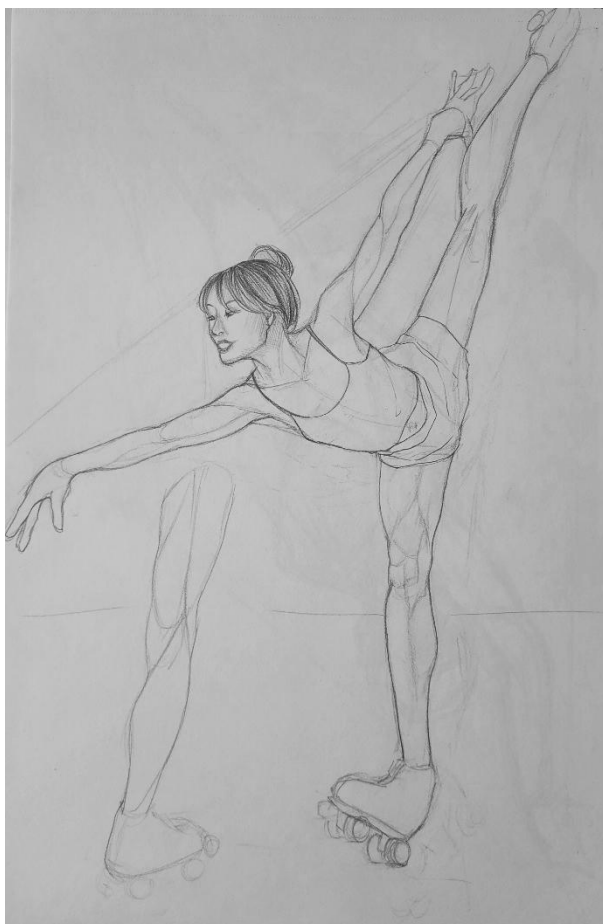
Il·lustració 22 Imatge pròpia

Il·lustració 23 Imatge pròpia

Il·lustració 24 Imatge pròpia

Il·lustració 25 Imatge pròpia

Il·lustració 26 Imatge pròpia

Primers esborranys definitius.

Hi havia una figura que m'interessava especialment: La mort del cigne. Aquesta peça em transmetia una gran sensibilitat pel moviment i la relació entre el cos i el vestuari, així que vaig intentar representar-la diverses vegades i des de diferents perspectives. Tot i això, va ser un procés bastant frustrant, perquè hi havia elements que no acabaven de funcionar i sentia que les figures no transmetien allò que buscava.

En aquell moment em vaig començar a estancar, ja que no sabia gaire bé cap a on continuar el projecte. El meu objectiu principal seguia sent representar les teles i el ropatge, però dibuixar roba en moviment em resultava molt més complicat del que m'havia imaginat. Sentia que no tenia sentit representar una figura en moviment amb una roba completament rígida o estàtica.

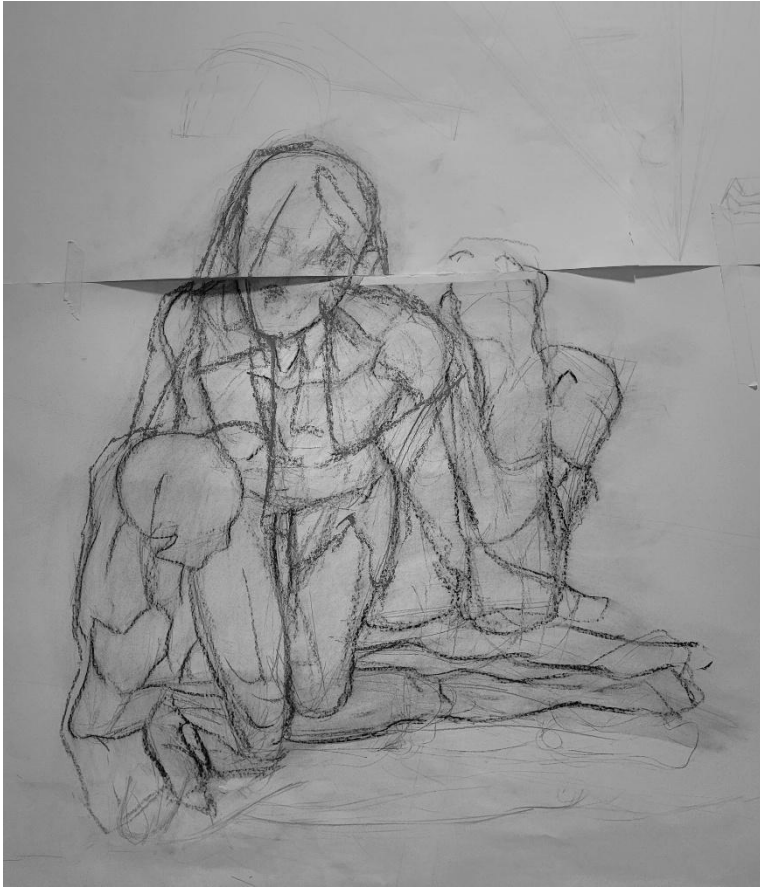
Va ser aleshores quan vaig recordar un moment concret a l'aula, durant una classe que, juntament amb una companya vam realitzar sobre els plecs i el comportament de les teles, en un moment donat em van col·locar una tela al cap per exemplificar com funcionava el teixit sobre el cos i, gairebé sense voler, vaig acabar semblant una mena de fantasma. A partir d'aquí va sorgir una idea nova: dibuixar figures fantasmagòriques.

La intenció era que les figures fossin principalment grans masses de tela, de manera que l'espectador hagués d'intuir què s'amagava sota el drapatge. Alhora, també em semblava interessant deixar visibles algunes parts del cos per generar més tensió visual i donar pistes sobre la figura humana amagada. Quan ho vaig comentar al professor, va trobar molt encertada aquesta idea de mostrar parcialment el cos.

Durant la recerca de composicions vaig decidir que no volia limitar-me a una sola figura. Ja havia fet una primera prova amb paper craft de color marró, però sentia la necessitat de construir una escena amb diverses presències. La composició piramidal va anar sorgint de manera força orgànica mentre treballava: primer vaig dibuixar la figura inferior, després una altra situada a l'extrem dret i, finalment, una figura central encarada cap a l'espectador, amb la cara parcialment coberta per la tela. Per estudiar com queien els plecs sobre el rostre vaig utilitzar-me a mi mateixa com a model.

Quan vaig començar el primer esborrany a gran format em vaig tornar a frustrar moltíssim, perquè les proporcions no acabaven de funcionar i la composició havia quedat desequilibrada. Finalment vaig decidir tapar-ho i començar de nou. Un cop tenia les figures definides, vaig treballar sobre un paper semitransparent, semblant al paper vegetal però amb un acabat més setinat. Amb permanent negre vaig dibuixar el drapatge i les seves ombres, aplicant una de les tècniques explicades al llibre *El ropaje y la figura humana*.

Quan vaig tenir aquesta primera capa acabada, la vaig col·locar sobre una taula de llum i la vaig calcar en un altre tipus de paper per poder-hi treballar posteriorment amb carbonet, sanguines i pastels. Per construir les llums i les ombres em vaig guiar tant per l'esborrany fet amb permanent com per un petit esquema compositiu en format A4 que havia realitzat prèviament.

Il·lustració 27 Imatge pròpia

Il·lustració 28 Imatge pròpia

Il·lustració 29 Imatge pròpia

Imatge final del projecte

Il·lustració 30 Imatge pròpia

Referents

René Magritte

Principalment vaig prendre com a referent per la figura principal on s'entreveu la silueta de les faccions de la cara. Es reconeixible que es tracta d'una persona ja perquè també hi ha una part del cos que es mostra. Magritte va ser un artista surrealista on el seu estil es caracteritza per la representació d'objectes quotidians situats en contextos inesperats, una estratègia que posa en qüestió la percepció convencional de la realitat. La seva producció artística, vinculada al realisme màgic i al surrealisme, pretén generar sorpresa, curiositat i enigmes visuals, convidant l'espectador a reflexionar sobre la relació entre la imatge representada i el món real.

Magritte representava les figures en espais inusuals, en el meu cas, he agafat també aquest component de situar la figura es un no espai, on també es difícil intuir on estan recolzades les figures i la perspectiva dels cossos.

Il·lustració René Magritte, The Lovers I, 1928, National Gallery of Australia, Canberra, Australia. Oli sobre llenç. 54 x 73.4 cm

René Magritte, The Lovers II, 1928, Museum of Modern Art, New York, NY, USA. Detail. Oli sobre llenç . 54 x 73.4 cm

Leonardo Da Vinci

L'obra en si mateixa és una representació magistral d'un teixit drapejat, representat mitjançant un marcat clarobscur que accentua els plecs i les ondulacions de la tela. L'habilitat de Leonardo da Vinci en l'ús de les ombres i la llum crea una profunda sensació de tridimensionalitat, aportant una textura tan realista que gairebé sembla que es pugui percebre amb el tacte.

Il·lustració 32 The Study of Drapery of a Seated Figure (1473) by Leonardo da Vinci

Matthias Kreher

L'obra *Studie* (2021) és una pintura realitzada amb acrílic sobre cartó que presenta una representació figurativa vinculada a l'àmbit de l'esoterisme. L'artista parteix d'un motiu conegut que és la figura humana juntament amb la roba i les teles, però el reinterpreta a través d'un llenguatge visual personal que combina referències simbòliques amb una elaboració pictòrica contemporània.

Aquest ha estat un referent buscat posteriorment quan vaig voler buscar artistes que haguessin treballat pictòricament un tema semblant al que volia tractar.

*Il·lustració 33 Matthias Kreher (2021) Studie
(Acrílic sobre cartó) 48 x 35 cm*

Niklas Asker

Aquesta es també una obra buscada com a referent quan vaig tenir la idea de elaborar una figura humana amagada. Aquesta es una de les figures on es pot veure més subtilment la figura humana, sobretot en la part del cap. Els plecs que es formaven en el meu dibuix a través de la caiguda del cap al terra, la vaig prendre com a referent en la figura que es troba a sota de les dues figures, que es podria dir que es la que passa més desapercibuda, i on el tros de cama que se li veu, es camufla com a part de la roba.

*Il·lustració 35 Niklas Asker (2024) Cover
(Oli sobre tela 200 x 142 cm)*

Joaquín Sorolla

Sorolla és un pintor que pintava la llum, hi ha una absència total de les línies negres de contorn i una pinzellada solta i matèrica. Vaig buscar la seva obra a la biblioteca i des d'un primer instant la manera en la qual pintava i com dibuixava les teles amb aquesta soltesa, em va inspirar en fer un tractament de la tècnica no tan precís, i que en certa manera no es veiés tan estàtic.

Il·lustració 34 Joaquín Sorolla. Paseo a las orillas del mar (1909) Óleo sobre lienzo 205 x 200 cm

Joseph Beuys

Joseph Beuys (1921-1986) va ser un dels artistes més influents del segle XX. Va treballar en escultura, dibuix, instal·lació, performance i teoria de l'art, i és considerat una figura clau del moviment Fluxus. La seva idea principal era que l'art no havia de limitar-se als museus: defensava que qualsevol persona podia participar en la transformació de la societat a través de la creativitat, un concepte que va anomenar «escultura social».

Es tracta d'un referent donat pel professor. Aquest no només es limita al dibuix o a la pintura, sinó que es tracta d'una performance on la manta de feltre fa d'escut protector, deixant només la silueta de l'artista com a element destacat. No és la mateixa persona, és a dir en Joseph Beuys, sinó l'acció i la figura que interactua el protagonista.

Il·lustració 36 Joseph Beuys. (1974). I Like America and America Likes Me [Performance]. Galería René Block, Nova York, Estats Units.

Fonts referencials

Chen Yifei Archive. (s. f.). 1990–2000. <https://www.chenyifei.org/works/1990-2000>

Simblet, S. (2011). *Anatomía para el artista*. BLUME (Naturart).

Civardi, G. (2015). El ropaje y la figura humana : cómo dibujar pliegues, tejidos y vestidos (L. Lanzas Bosque, Trans.). Editorial El Drac, S.L.

Lolli, A., Zocchetta, M., & Peretti, R. (2019). *Struttura uomo in movimento. Manuale di anatomia artistica*. Angelo Colla Editore.

Llibre de referència de figura humana. Nota. Civardi, G. (2015). El ropaje y la figura humana